

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slovenska narodna ekonomija.

IV.

Nacionalni ekonom trdijo, da je ogromna aktivna vojska v vseh evropskih državah in pa občna telesna omehkuženost, ter po njej vedno večja potreščina za primerno socijalno življenje glavni vzrok vedno bolj rastočemu poverizmu sploh.

Nečemo naštevati tu statističnih dat, ki nam jasno kažejo, kako roma narodov blagostan in kapital, da se bliska toliko in toliko milijonov vojaških bajonetov, pristavljati si le upamo, da se izda najmenj trikrat tako velik davek za nepotrebne, navadno le po razvadi ali modi usiljene stvari in sicer tudi od najbolj ubožnega ljudstva, ker nema pojma ali neče o svojej ekonomiji ničesa razumeti.

Opiraje se na poslednji izrek, trdimo še jeden pot, da ni tako ubožnega državljana, niti družine ter naroda, ki bi se ne mogel po racionalnej ekonomiji povzdigniti na boljšo materialno stopinjo in si pridobiti popolno neodvisnost od tujega kapitala.

Slovenec nas je blizu poldrugi milijon, precejšnje število po našej sodbi. Toliko bolj nerazumljivo je, da more takovemu narodu gospodovati v vseh industrijalnih in gospodarskih pouzetih tuj kapital, da smo mi le stroj, ki množi z našimi žulji tuj dobiček.

Če se poskuša ustanoviti najmanjši narodni zavod, če se postavlja skromen spominek kakovemu narodnemu buditelju, naglašja se vedno: tega ne zmoremo, premalo nas je, ubožno je naše ljudstvo.

Poslednji naglas piše našemu narodu spričevalo ubožnosti, kateremu pravimo: narodna letargija.

Prej ne prekličemo poslednjega stavka, dokler nam ne dokaže ugovarjatelj, da je slovenski narod zmerniši v svojih osebnih potrebščinah, priprostejši v socijalnem razmerju, da je njegova domovina po naravi slabēja od marsikatero sosedne.

Kje tiči torej vzrok ubožstva v našem ljudstvu?

V prvej vrsti v germanizaciji in tujem nasilstvu, ki se okoristuje z našimi naravnimi zakladi, in

v drugej vrsti v narodnej našej ekonomiji, o kateri do sedaj še nismo imeli pojma.

V poslednjih hipotezah je najbolj zanimivo to, da se po izboljšani druge uniči prva sama od sebe, ker izgubi po nasprotnoj organizaciji zadnji svoj teren mej nami.

Resumé naših naglašanih reform je torej zopet naslov, s katerim smo pričeli, to je: narodna ekonomija.

Dokazali smo, upamo, da se poldrugi milijonni narod ne sme prištevati ubožnim, in ako je, je kriva tega njegova napačna uprava, ter ako se ne povzdigne po lastnih močeh na višjo stopinjo in materialno neodvisnost, tepe ga lastna letargija in brezpozornost, ki niti pomilovanja ne zasluži.

Posamezne beraške židovske rodbine se po svojej skromnosti, marljivosti in špekulaciji v malo letih spreminjajo v bogataše in milijonarje: in cel narod naj bi molil večno tujega malika!

Slovinci, združimo se, složimo svoje še tako skromne materialne moči v zadrugah, hranilnicah, narodnih podjetjih; z njimi si prislužimo ustanoven narodni kapital, ki se protivi lahko vsakej zunanjej konkurenci.

Če naši nasprotniki umejo kovati kapitale iz naše beračije, zakaj bi jih mi ne mogli, če smo složni in ne preziramo narodno ekonomijo sosednih narodov.

Našim narodnim kapitalistom, katerih je na posled vendar še nekaj, je veljalo do sedaj gaslo:

„Sumimus pecuniam et mittimus asinum in patriam;“ kurjo polt so čutili navadno, če se je govorilo o narodnih poduzetih ali se je potrkalo celo njim na ramo meneč: sezite v mošnjo in napravite temelj, obrestoval se bode brez dvoma kapital, povrh imate še hvaležnost naroda za plačilo.

„Ne!“ — Dvomilo se je tako dolgo, da je zasledil tujec namerovan črtež in brez premisleka in ne računajoč z narodnimi zaslugami sploh, prestrigel našo opreznost ter si napolnil mošnjo. Poslednje ni naša sodba brez specialne motivacije, to je istina, ki žalostno slika našo notranjo politiko.

Mnogo bi še govorili lahko o slovenskej narodnej ekonomiji ali neekonomiji, ker poslednja nam odpira oči in uči prve, a naglašali smo že v prvem članku, da siva je vsa teorija brez prakse ali del. Iz poslednjih poskusimo stoprav abstrahirati prvo.

Tudi mi nismo hoteli povedati baš ničesar novega. Novica in sicer znamenita in neizmerno v vsakem oziru uplivna bode le, kadar se Slovenci otresemo, kar nam je le na podlagi narodne ekonomije mogoče, tujega upliva in narodnega nasprotja po tujem kapitalu, ki nas zlorabi vedno in povsod.

Siva teorija, ustvari kmalu zlato resnico in po njej naroden blagoslov in svobodo slovenskemu narodu!

Liberius.

Govor poslanca dra. Vošnjak-a.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec.)

„Slovenskemu jeziku očitati, da nema dovolj bogatstva v izrazih in oblikah, zamore le človek, ki nema nobenega pojma o tem jeziku. Glede možnosti upeljave tega jezika v srednje šole se nam je vedno očitalo, da nemamo šolskih knjig. No, sedaj smo si priskrbeli poučne knjige za vse predmete razen grščine. Ta pa se bode rabila v tretjem letu, knjiga je dodelana in se bode v kratkem tiskala; pa ni prevod, kakor poslanec grof Wurmbrand očituje slovenskim knjigam; tudi druge neso prevodi, nego večidel izvirna dela. Saj imamo dovolj izvrstnih učiteljev, ki so po polnem zmožni slovenščine in so tudi v dotičnih predmetih priznani strokovnjaki, da jim ni treba samo prelagati.“

„Lahko rečem, da marsikatera teh sedaj upeljanih slovenskih knjig strinja v sebi prednosti vseh do sedaj rabljenih, ker so sestavljene na podlagi raznih, v srednjih šolah upeljanih učnih knjig in ker se je najboljša iz njih povzelo, ne da se je bilo pisatelju pri tem držati jedne posebne knjige.“

„Da je rojenim Slovincem težje priučiti si slovenski jezik nego nemški, to je zopet jedna tistih trditev, ki je s trte zvita. Gospod predgovornik na-

LISTEK.

Tajnostna cvetlica.

(Iz španjskega poslovenjeno.)

I.

V temnej, ozkej in krivej ulici španjskega mesta Toledo, stala je, zakrita ali bolje rečeno stisnena z jedne strani od mavriškega stolpa stare mečeti, z druge pa od temnih zidov palače, pomalnih od dna do vrha z grbi, hišica grda in nezatna, kakoršen je bil tudi njeni gospodar, žid Danijel Levi, sam.

Ta žid je bil hudoben in maščevanja željan človek; v prekanjenosti in hinavščini ga ni prekosil nikdo izmej njegovih sovercev v Toledu.

Dasi je bil, kakor so pravili, silno bogat, sedel in delal je vendar slednji dan v lopi pred svojim stanovanjem, koval in popravljaj stare kovinske verižice, portepeje in polomljene oklepe, ki jih

je kupil kak potujoč kupovalec od kacega obubožnega oroženosca. Dasi je silno sovražil kristjane in vse, kar je kristjanskega, vendar ni šel Levi nikdar mimo kake imenitne osebe ali visokega duhovnika, da bi se ne bil odkril ter snel svoje zamazane kape, ki je pokrivala njegovo plešasto in rumeno glavo. Če je prišel kak bogat kupovalec v njegovo prodajalnico, priklanjaj se mu je v tri gube, pozdravljaj ga s priliznenimi besedami in hlapčevskim smehljanjem.

Danijelovo smehljanje poznalo je vse mesto. To vedno sladko smehljanje neso motile niti najbolj hudobne šale, niti zasmehovanja, da celo najpredrzejši napadi ne; zaman so metalni ulični dečki kamne v njegova vrata, da bi ga razdražili; zaman so ga osipali z najsurovejšimi zasmehovanji pažeti in oroženosci sosednje palače, da bi ga razžalili; stari svetoklinci prekrižali so se vselej, ko so šli mimo njegove hiše, kakor bi videli pred sabo samega hudiča. Danijel se je vedno po starej navadi skrivnostno smehljal. Kakor bi se za nič ne zmenil, tolkel

je s svojim majhnim kladvičkom na nakovalo, popravljaj razne kovinske stare reči, in nikdo ni zapazil, ko so se razširila njegove tenka in upadla ustna, katera so se jedva videla v senci njegovega dolzega, kakor orlov kljun zakrivljenega nosa, a iz malih zelenih okroglih očij švigale so strele težko zdržujoče se jeze.

Nad vratimi židove kočje videlo se je okno, ostanek stare mavriške arhitekture. Po kamnatem okviru okna, okinčanem z lepimi rezbarijami, in okoli zavitega stebrička, ki je delil okno na dva nejednaka dela, ovijale so se rastline, rastoče ven iz sobe, svitlo in sveže zelenje, ki se je lepo videlo na temnem zidu že polupotrtega zidanja.

V tem delu hiše, kamor je prihajal le slabi svit skozi okno, jedino, ki je bilo obrneno na ulice, živela je Sara, jedini otrok Danijela, kateri jo je goreče ljubil.

Ko so prihajali sosedje mimo židovske prodajalnice, in slučajno zapazili Saro za zagrinjalom mavriškega okna, in videli Danijela sedeti na petah

vel je zopet tistega znanega slovenskega kmetiča, katerega je tudi deželni predsednik koroški v zadnjem zasedanju deželnega zbora v zbornici predočil, v veliko radost vladinej opoziciji. Čudno je, da se vselej, ko se gre za ponemčenje Slovencev, navaja kak tak slovenski kmetič kot avtoriteta v šolskih zadevah; ne ve se sicer, kje da biva, pa je že kakšen na svetu, ki misli: dobro bi bilo, ko bi vsi Slovenci znali nemški. Saj je mogoče in tudi nič čudnega ni, da izrazi kak slovenski kmet tako željo, ko se pri sodnijah vsi pozivi, razsodbe, odloki itd. izdajajo nemški: po tem takem mora slovenski kmet želeči, znati nemški, da bi umel razsodbo itd. in da mu ne bi trebalo za drag denar iskati tolmača. To pa je baš tisti circulus vitiosus, okoli katerega se že toliko let sučemo, kolikor časa je sploh možno v parlamentu o tem govoriti. Vedno se naglaša in trdi, da nemamo nobenih, ali pa vsaj premalo slovensčine zmožnih uradnikov, na drugi strani pa se nam ne privolijo šole, da bi jih mogli izobraziti. Tako se vedno sučemo v krogu in ne pridemo ni za korak naprej.

„Sedaj preidem na izjave nj. vzvišenosti gospoda naučnega ministra. On je opomnil, da se mora izreči proti tej resoluciji, ker da so se proti njej izrekle tudi kompetentne deželne oblasti, ki imajo tudi besedo pri tej stvari.“

„Nj. vzvišenost more tukaj, kar se tiče srednjih šol na Štajerskem, le v mislih imeti deželni šolski svet štajerski. Kako pa je sestavljen, to dobro vemo; da vlada v ta deželni šolski svet izmed onih šest članov, ki jih ima ona pravico imenovati, ni poslala niti jednega Slovence, to je znano iz jednega govora, ki smo ga čuli v tej visoki zbornici. Tu imamo tedaj pred seboj samoupravni organ, kateri, vsaj kakor je sedaj sestavljen, ne bode Slovincem nikdar privoščil ravnopravnosti. Upamo sicer, da se bode tudi deželni zbor štajerski enkrat spremenil, ter da dobi v njem konservativna večina svojo veljavo in prepričani smo, da bode ta večina svoje pravicoljubje, ki je v tej visoki zbornici vedno kaže nam Slovincem nasproti, tudi tedaj osvedočila; v sedanjem času pa sta odločilna faktorja v deželi, namreč deželni šolski svet in deželni odbor, nam Slovincem protiva. Ali tu se pa ne gre za deželne zavode, nego za zavode, katere država vzdržuje, in o tej zadevi nemajo samo avtonomni organi odločilne besede, k večjemu imajo oni posvetovalni glas; odločilno besedo o teh zavodih pa ima osrednja vlada in pa državni zbor. Ako se torej gospod minister tukaj skriva za deželne oblasti in se najedenkrat kaže federalista, ga moram vendar opomniti na to, da govori vis à-vis državnemu zboru kot minister cele države in ne samo kot zastopnik one samoupravne deželne oblasti, katero sedaj na pomoč kliče. In tu moram z vso odločnostjo nasprotovati onemu izrazu, katerega se je usodil gospod minister rabiti proti nam Slovincem. Dejal je namreč, da to po budgetnem odseku predlagano resolucijo še resno smatrati ne more.“

„Gospoda moja! Take besede iz ust jednega

iz gospodov ministrov nasproti delu večine te visoke zbornice, tiste večine, brez katere bi gospod minister znabiti ne sedel toliko časa na svojem ministerskem stolu, take besede v parlamentarnem življenju neso navadne. (Prav res! na desni.) Ne bi bilo torej smatrati resno, kar izpregovorimo želja kot članovi večine v tej visoki zbornici!“

„Tokrat pa, ko je šlo za to, dovoliti tej vladi vse predloge, s katerimi so se prebivalstvu naložila težka bremena, ko smo morali na se prevzeti vso nepriljubljenost tahl bremen, ko smo morali svojemu narodu reči: Mi moramo privoliti v ta bremena državi v prid, da se izvede ravnotežje v državnem gospodarstvu in da se vzdrži sedanji vladini sistem: tokrat bila je to za nas bridka resnoba; vlada in večina zahtevali ste od nas to žrtev in mi smo jo darovali, — danes pa, ko zahtevamo kaj tako malenkostnega (Čujte! čujte! na desni) od gospoda naučnega ministra, da bi se s tem državni zaklad skoro nič ne obtežil in bi se le izvelo, kar je utemeljeno v osnovnih postavah: danes zakliče se nam iz ministerskega stola, da se naša pravična zahteva ne more smatrati resno. (Čujte! čujte! na desni.) No, gospoda moja! mi si bomo zapomnili te prezirljivo zasmehujoče besede in se bomo v prihodnje tudi po njih ravnali.“

„Sicer pa priporočam visoki zbornici, da vzprejme po budgetnem odseku predlagano resolucijo.“ (Pohvala na desni.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. marca.

Železniški odsek **gospodke zbornice** imel je v torek pred zborovanjem plenuma svojo sejo, v kateri se je volil predsednik na mesto umrlega grofa Wrblne, se posvetovalo o načrtu stavbe železnice iz Črnovic v Novosielico in rešilo mnogo peticij. — „W. Ztg.“ priobčuje nekaj reform, katere namerava nasvetovati štedilni komisiji. Jedna iz teh ozira se na administrativno statistiko, tu pa se namerava prihraniti več na času in delavnih močeh, nego na troških. Vodstvo statistike se bode namreč oprostilo odvisnosti od naučnega ministerstva in zadobilo samostojno stališče, da bode lahko neposredno občevalo z drugimi uradi; tudi se bode nekatera statistična dela in poročila opustila in vse delovanje preostale osnovalo. — Druga reforma štedilnega komisijona pa velja deželnim oblastem, posebno namestništvom.

Na Dunaji sta bila v soboto dva **delavska shoda**, katerih jeden je bil razpuščen, dočim so v drugem radikalni delavci prouzročili burne prizore, slednjič pa so bili le pregnani. Po noči nahajali so se po mestu in predkrajih spisi revolucijonarne vsebine; v Neubau-u zasačila je policija mizarskega pomočnika Waniczek-a, ko je razmetaval take spise po ulicah in jih delil drugim delavcem.

Državni poslanci **ogerski** obdržujejo skupne konference vseh strank, da bi se razgovorili o postavi za srednje šole ter specialno debato o njej okrajšali in po možnosti napotili kompromise. Inicijativa za te konference, ki so prav za prav skupna zborovanja, izšla je od vlade same. Do sedaj so se baje že dognala nekatera sporazumjenja.

pred svojim nakovalom, zaklicali so pri pogledu na lepo deklico začuden:

— Kdo bi mislil, da je tako lepa cvetlica vzrastla iz tako grde korenine.

V Sarinej lepoti bilo je res nekaj nenavadnega. Njene velike oči, obdane s črnimi trepalnicami, blesketale so s svojima ognjenima punčicama, kakor zvezdice na nebu. Njena nežna in rdeča ustna bila so, kakor bi jih bila mojstersko urezala kaka neznanca vila iz škrlatastega baržuna. Koža njena bila je bela in svitla, kakor alabaster, iz katerega se narejajo kipi. Imela je jedva šestnajst let, a na njenem obrazu videli so se sledi tihe žalosti, lastni zgodaj razvijajočim se naravam; često so se vzdigovale njene prsi od razburjenosti, in vzdihljaji vili so se iz njenih ust, kakor naznanjevalci prebujenja nejasnih čuvstev in želj.

Najbogatejši židje v mestu, očarani od Sarine lepote, prosili so za njeno roko, a ona ostala je hladna proti vsem oboževalcem; na očetova vprašanja in nagovarjanja, da naj si izbere dostoj-

nega moža, je le molčala ali pa odgovarjala, da si hoče ohraniti svobodo. Nek njen stanoviten častilec, ki ni mogel več prenašati njene hladnosti in preziranja, sumeč, da se skriva v njenej vednej žalosti kaka tajnost njenega srca, šel je k Danijelu in mu rekel:

— Ali veš, kaj govoré o tvojej hčeri naši soverci?

Žid povzdignil je za jeden trenutek oči od svojega nakovala, prenehal nekaj časa tolči s kladivom, ter ne kazoč najmanjšega začudenja poprašal svojega sobesednika:

— No, kaj govoré o njej?

— Govoré mnogo, mej drugim, da je zaljubljena v kristjana . . .

In pripovedovalec je nalašč malo umolknil, da bi videl, kak utis so napravile te besede na Danijela.

Danijel povzdignil je z nova oči, nekaj časa ostro gledal nanj, ne da bi bil kaj spregovoril, potem je zopet svoje oči obrnil v delo in rekel je:

Vnanje države.

Priprave za carjevo kronanje na **Ruskem** se marljivo nadaljujejo; v program slavnosti vzprejele so se tudi ljudske veselice v Petrogradu, ki se bodo vršile po prihodu carjem iz Moskve in trajale štirinajst dni; razen tega bode dvanajst dvornih plesov in dolga vrsta oficijelnih, svečanih vzprejemov. — Vest, da sta se bila sporekla knez Dondukov-Korsakov, vrhovni guverner kavkaški, in pa pribočnik knez Beloveski, se potrjuje; govori se, da bode Dondukov prestavljen, Beloveski pa dejan v preiskavo. — Knez Gorčakov v zapustil je ogromno premoženje. Ostanki pokojnega državnega kancelarja prepejali se bodo s posebno slavnim sporedom ob troških carjevih v Sergijev samostan, nekoliko milj od Petrograda, kjer počiva tudi žena umrlega kneza.

Tudi **francoske** kamore končale so že svoje zimsko zasedanje. Ministerstvo Jules Ferry-ja sme biti zadovoljno s svojim delovanjem jednega meseca. Prvi del zasedanja je bil sicer polen nerodovitnih debat o pretendentovskem vprašanju, za to je pa drugi del bil uspešnejši. Votirala se je cela vrsta koristnih postav in ves čas posvetil resnemu delu. Vsakokrat, če se je od monarhistične ali pa intrasigentne strani poskušal motiti red, podpirali so vlado vsi republikanci vsake vrste vzajemno proti revolucijonarnej stranki.

Dopisi.

Iz Dobrnj pri Trebnjem 19. marca. [Izv. dop.] Minulo nedeljo bila je tukajšnja šolska soba natlačena, a ne vsakdanjih šolskih paglavcev, temveč odrasčenih možakov, posestnikov.

Došel je namreč ta dan semkaj potovalni učitelj kmetijstva g. E. Kramar. S kratkim uvodom o koristi tega pouka, o blagostanji in razvitku tistih dežel, kjer kmetijstvo cvetá, je določil, da bode tukaj govoril o živinoreji, gnoji in krmoreji. Z jednatimi dokazi opisoval je veliko škodljivost slabih, nezdravih hlevov, neskrbno ravnanje z gnojem in izgubo koristne gnojnice. Toplo je priporočal, da bi se ljudje poprijeli občnega, po razmerah kraja najprilavnejega in najboljšega plemena govedi. Z dobrimi nasveti za vse stroke kmetijstva vzbujal je zavest, da so zastarele napake in navade kmetu v vsakem oziru naravnost pogubljive, kajti potrebe kmetom dan za dnevom rasto, zaradi tega naj skrbi, da z racionalnim gospodarstvom iz ravno tistega posestva dobode več dohodke, nego njegovi predniki. Zaradi obilne tvarine in kratkega časa je g. potovalni učitelj ob kratkem še omenjajoč krmorejo po tukajšnjih razmerah, zanemarjeno sadjerejo, vinorejo in škodljivko filoksero, slednjič še jedenkrat gorko priporočil umno živinorejo, kajti to je v sedanjih razmerah jedino pravi vir in zaloga za obilne kmetove potrebe.

Obilica pazljivih poslušalcev se je po čez uro trajajočem govoru razšla z veselo zavestjo, da se slavna naša vlada v resnici trudi s takimi napravami tudi kmetickemu stanu prirediti boljše prihodnost.

Izmed zunanjih poslušalcev se je tega pouka udeležil tudi velečenjeni g. Golja, c. kr. okrajni sodnik in posestnik Trebnjski.

Kdo mi pa more biti porok, da to, kar si mi povedal — ni laž in obrekovanje?

— Ta, ki ju je videl razgovarjati se v tej le ulici takrat, ko si ti odhajal v zbore naših rabinov, nadaljeval je mladi žid s trdnim glasom, čudeč se, da njegova beseda dozda ni napravila najmanjšega utisa na Danijela. Poslednji ni prenehal svojega dela; bistro je gledal na svoje nakovalo, na katerem je ravno z malo pilo dodeloval kovinsko spono za oklep, začel je govoriti, a besede so se mu spodtikale, njegova ustna so le mehnično izgovarjala misli, ki so mu rojile po glavi.

— He! he! he! govoril je z nekim čudnim, vražjim smehtanjem, tedaj hoče kak kristjanski pes upleniti mojo Saro — ponos vsega našega rodu, jedino mojo podporo na stare dni? . . . in vi mislite, da se mu bo posrečilo? He! he! he! nadaljeval je, kakor bi govoril sam seboj in ni se prenehal smejeti, ko je njegova pila delala vedno hitreje in hitreje in vedno globokeje ujedala v železo s svojimi zobmi. He! he! ubogi Danijel, govoré moji

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je občini Drenca na Tolminskem za zgradbo ceste do mosta čez Sočo pri Kobaridu 200 gld.

— (Gospod profesor Žitek) v Ljubnem je tako nesrečno pal, da si je roko nad komolcem težko poškodoval in mora ostati v postelji.

— (Finančno ministerstvo) dovolilo je slovenske blankete za menjice. To je plod prizadevanja zveze slovenskih posojilnic.

— (Pevci čitalnični) imajo danes predzadnjo vajo za 125letnico Vodnikovo.

— (Imenovanje.) Častnimi korarji stolnega kapitela v Trstu so imenovani: Gosp. Jurij Jan, dekan v Dolini; gosp. Franjo Učman, kooperator stolne cerkve v Trstu in Pičanski dekan gosp. Jakob Stariha.

— („Ljudski shod“.) Pod tem oblastnim naslovom na vogalih prilepljeni plakati zvabili so nas pretekli ponedeljek v gostilno pri Tavčarji, gledat in poslušat, kaj bodo takozvani „voditelji“ ljudske stranke uganjali. Nesmo mnogo pričakovali, a to, kar se nam je ondi nudilo od ljudij, ki bi na vsak način si radi pridobili vsaj nekoliko važnosti, češ, ves delavski stan stoji za nami, vzbudilo nam ni družega čuta, nego pomilovanje. Ne le, da je ljudski shod (?) razmerno le pičlo obiskan, ne le, da se niti eden oficijelnih govornikov ni povzdignil niti do količaja stvarne razprave, bili so vsi govori napolnjeni s piškavimi frazami in zabavljicami, kakeršne smo že čitali v brezimno nam došlih pismih. Samo jadikovanje in surovi napadi na poslance in doktorje ne bodo delavcem kakor malim obrtnikom nikdar koristili, marveč jim odvzeli še tiste simpatije, katere do sedaj uživajo. Razen zabavljic na poslance, zlasti pa na jednega, ki je prišel v posebno nemilost pri krojačih Železnikarji in Šturmu in pri čevljarji Tumi, — za kar pa bode tolažba prav lahka — bil je glavni tenor vseh govorov (?), da „jezik“ in „narod“ ni glavna reč, ampak „kruh“, da se za jezik ni treba puliti itd. Naročili so si sklicatelji v večjo proslavo tega shoda tudi nekega delavskega govornika iz Gradca, ki je pa prišel prav po nepotrebnem, kajti povedal ni prav nič in njegov gorenje-štajerski dijalekt, preprežen s samimi „nun“, „gewissermassen“ in „so zu sagen“, napravili so na poslušalce tako slab utis, da so delavci mej seboj povpraševali, je-li to vse, kar imajo socijal-demokrati v Gradci na razpolaganje. Ker je pa prišlec iz Gradca vendar preveč otrobe vezal in kozolce preobračal, oglasil se je g. Kunc k besedi in v dvakratnem izvrstnem govoru z jako mirno besedo in po polnem stvarno zavrnil vse skoke graškega modrijana, opisal stanje obrtnikov in delavcev ter tudi način, kako podpomoči: 1. Izobraževanjem; 2. splošno volilno pravico itd. Gospoda Kunca govora bila sta živahnim odobravanjem vzprijeta, kar je sklicatelje shoda tako silno poparilo, da so jedno točko, „o novinarstvu“, na katero smo bili najbolj radovedni, kar „sans

sobratje: on je prišel ob pamet! Čemu ta slabi, polumrtvi starček drži pri sebi mlado in lepo deklico, če jo ne more braniti zapeljevanj naših skupnih vragov? . . . He! he! he! morda mislijo oni, da Danijel spi? Ti misliš, da bo odpeljati mojo hčer — lahka stvar ljubimcu? če jo ta kristjan hoče zapeljati, — da ne bo našel nikakih zaprek? če hoče ubežati ž njo, da se mu bo to posrečilo? ali misliš, da Danijel kar tako spusti iz rok zaklad? Ali misliš, da se on ne zna boriti, ne maščevati . . . ?

— No, jecljal je mladi mož, ali ti je znano?

— Jaz vse vem, rekel je Danijel, vstal je in potolkel svojega tovariša po rami; jaz vem vse to bolje kakor ti, kateri nič ne veš in bi tudi ničesa zvedeti ne mogel, ko bi ne prišel čas, ko se ima vse to razjasniti . . . Z Bogom! Povej našim sobratom, da naj se zbero prej ko je mogoče. To noč od jedne do dveh pridem k njim. Z Bogom!

Tako poluglasno besedujoč spremil je počasi Danijel svojega obiskovalca na ulice in počasi začel zaklepiti z dvojnimi ključem trdne duri svoje prodajalnice.

(Konec prih.)

gêne“ izpustili. Mi bi tem gospodom prav resno svetovali, naj si g. Kunca vzamejo v vzgled. Kadar si bodo pridobili toliko znanja, kakor g. Kunc, kadar se bodo naučili tako govoriti in trezno misliti, kakor on, tedaj naj nastopijo na govorniško leco, tedaj utegnejo imeti kaj vspeha; dokler pa tega ni, naj puste svojo „leščerbo“ lepo mirno pod polovnikom. Toliko se nam je potrebno zdelo omeniti o tem viharji v kupici vode, ker nismo nikakor nasprotniki delavcev, pač pa nasprotniki vsacega domišljavega in neopravičenega šopirjenja, ki je le na škodo delavcem, katerim bodi jedenkrat za vselej povedano, da pod takim vodstvom ne bodo prišli daleč, kajti ljudje, ki se štulijo delavcem na čelo, pokazali so, da jim nedostaje najmanjše sposobnosti za tak posel, da razen zavikavanja, grajanja in kričečih napadov prav nič ne znajo. — V ostalem pa priporočamo prav tople omenjene gospode uredništvu „Škrata“, pri katerem so itak že neprostovoljni sodelavci.

— (Izpred porotnega sodišča.) Včeraj ob 3/4 11. uro po noči objavila se je razsodba v obravnavi zaradi hudodelstva goljufije, v katero je bil zapleten tudi šišenski podučitelj Jakob Žebre. Ko so porotniki (načelnik g. Murnik) vprašanje zaradi hudodelstva goljufije pri Francu Korbarji in Alojziji Vindišarji jednoglasno, pri Jakobu Žebretu pa z 8 proti 4 glasom potrdili, obsodilo je sodišče Franca Korbarja na šest let, Alojzija Vindišarja na tri leta, Jakoba Žebreta pa na tri mesece teške ječe. Vprašanje zaradi hudodelstva tatvine, katere sta bila zatožena Vindišar in Žebre, so porotniki jednoglasno zanimali. Občinstva v dvorani se je do konca obravnave kar trlo. Obširneje poročilo priobčimo v prihodnjih številkah.

— (Iz Zagreba) se nam piše 20. marca: Kotorski sodec v Ivancu, Vaso Hadžić, proneveril je 4000 gold. na škodo raznih strank, ter je včeraj stavljen v zatvor kr. sodb. stola v Varaždinu. Pro-neverenje je prišlo na dan, ko je bil Hadžić promeščen iz Ivancu v Delnice, pa je moral poslove predati novemu sodcu Josipu Čuli-u. — Tudi v Garešnici je proneveril kot. sodec Vekoslav Vrban večjo svoto, ali on je umrl preje, nego se je za proneverenie zvedelo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 20. marca. Ostavka admirala Stoscha vzprijeta. General Caprivi imenovan načelnikom admiralata.

Gotha 20. marca. Državnega svetnika Wangenheim-a ustrelil je neki človek, ki je baje brez uspeha prosil za neko službo. Morilec usmrtil se je sam.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 15. marca.

Danes pričela se je obravnava pred porotnim sodiščem zaradi zavrtnega umora v Daljnjej Vasi pri Lavrici, katera se je pri zadnjem zasledenju porotnikov preložila, ker glavne priče ni bilo.

Predsednik sodišča je dež. nadsodnijske svetovalec g. Kapretz, votanti gg. svetovalca Zajc in Čeh, in g. pristav F. Stare, zapisnikar g. avskultant Verderber. Zastopnik drž. pravdnštva g. Pajk, zagovornik zatožene Franciške Možine g. Brolich, zagovornik Matevža Kovačiča g. dr. Mosché.

Straže pri uhodu v poslopje in v porotno dvorano zabranile so „kriminal-doktorjem“ ustop, zaradi tega mej istim občno razburjenje in zabavljanje. Po vsem potu od Žabjaka do deželne sodnije stalo je na stotine ljudij, da bi videli zatoženca.

Obširnej zatožbi povzamemo:

Dne 2. julija l. l. opoludne ovadil je Jaka Možina, da so našli njegovega brata, kajžarja Janeza Možino iz Daljne Vasi blizo njegove hiše umorjenega. Skoro ob istem času naznanila je tudi Franciška Možina, da so našli njenega moža v gozdu „v Rovah“ mrtvega.

Sodnijski ogled je dokazal, da je Janez Možina po dolgotrajnem davljenju in istodobnem razdrobljenju črepije umrl silovite smrti.

Da je bila oškodba na glavi, katera je vrhovno kost razrušila, in oškodba na levi kosti, vsaka sama

na sebi smrtonosna, da so bile ostale rane same na sebi teške in da so bile vse te rane ostro obrob-ljene, tedaj z ostrim ali pa ostro-robatim orodjem prizadete.

Umorjeni ležal je na potu, kakih 150 stopin nad Možinovo hišo, na trebuhu, z obličjem proti tlem, ter je bil v svojem rujavem dolgem kožuho tako oblečen, da je le desna roka tičala v kožuho-vem rokavu, leva roka pa je bila prosta. Imel je na sebi kotoninasto srajco, katere levi rokav je bil s cestnim blatom onesnažen, desni rokav pa krvav in tudi s cestnim blatom onesnažen.

Dalje je imel na sebi dvojje hlače, katerih leva stran je bila blatnasta. Noge mrliča tičale so v „šle-bedrih“, pa jako malo blatnastih. Na levi strani ležal je, po polnem prosto, umorjenega modri predpasnik, ves onesnažen s svežo krvjo, na katerej so bili prilepljeni umorjenega lasje. Poleg predpasnika ležal je klobuk, tik glave pa 2 1/2 metra dolg hrastov železnični prag (Schweller). Drug jednak „šve-ler“ našel se je v nezaprtem Janez Možinatovem skednji, tako položen, da ga je moral vsakdo takoj zapaziti na prvi hip. Videli sta se tudi na potu od kraja, kjer so našli mrliča, do Možinatove hiše, na dveh različnih krajih, krvni sledi. V podstrešji, kjer je umorjeni navadno spal, našli so žandarji tudi krvavo sled. Na tleh pod podstrešjem rastli sta dve breskvi in pelinov grm, pri katerih sta bila dva večja krvava madeža. Mej pelinom našel se je suh a krvav list praprota, na katerem so viseli umorjenega lasje. Pelin je bil na vrhu krvav na breskvi pa jedna veja odlomljena.

Kakor pripoveduje zatožena in nje hčere, šel je Janez Možina 1. julija po noči mej 10. in 11. uro na svoj navadni prostor v podstrešje spat. Tedaj ni dvoma, da je bil Možina v spanji napaden in umorjen, potem skozi odprtino na tla vržen in od tod prenešen ali pa vlečen tja, kjer se je našlo truplo. Pri prenašanju zavezali so mu zločinci glavo s po-zneje najdenim predpasnikom, da bi zaprečili odtok krvi in da bi ne bilo nobenega sledu, od kod je bil umorjeni prenešen. A kljubu tej previdnosti, odkap-ljalo je po poti le nekoliko krvi. Tedaj je brez-dvomno, da je bil Janez Možina zavrtno umorjen, kar je kaznjivo po §§. 134 in 135 k. z.

Po vsem Dolgovaškem okraji se jednoglasno trdi, da sta zavrtni umor v dogovoru izvršila umorjenega soproga Franciška Možina in Matevž Kovačič in to trditev opravičujejo sledeče okoliščine:

Z ozirom na izrek izvedencev morali ste naj-manj dve osobi izvršiti ta zločin, katerih jedna je Janeza Možino davila in mu s tem prizadejala smrtonosno poškodbo, druga pa ga je z ostrim oro-djem na glavi dvakrat smrtno ranila. Dalje ste mo-rali tudi dve osobi navzočni biti, ko se je truplo umorjenega spravljalo na kraj, kjer se je našlo.

Dejanja morala se je pa udeležiti iz Možina-tove hiše najmanj jedna osoba, katerej so bile raz-mere znane, kajti na podstrešje, kjer je umorjeni spal, je le v veži lestvica, h katerej pride se od zunaj le skozi hišne duri ali pa skozi okno v sobi, kjer je spala zatožena Franciška Možina; ker so pa bile tisti večer, kakor zatožena Franciška Možina sama potrdi, hišne duri od znotraj zapahnene, se brez znanja in volje Franciške Možine ni mogel no-beden brez hruma v hišo in potem k Janez Moži-natovemu ležišču pritihtapiti. Torej se je moral umor Janeza Možine samo v sporazumljenji s Fran-čiško Možino izvršiti.

(Dalje prih.)

Poslano.*)

Gospodom **Supančič, Krejčič, Pröckl** itd.

tukaj.

Zahvaljujem se Vam najtopleje za Vaš neumorni trud, s katerim delate zame reklamo; prosim Vas pa le, da v pri-hoduje pri svojih preprih s tretjimi osebami ne vlačite mo-jega imena v kalužo, sicer bi Vas moral le jedenkrat po-učiti o trgovske spodobnosti.

Anton Pribošič,

(192) Gledališke ulice št. 6.

V Ljubljani, dné 21. marca 1883.

*) Za vsebino „poslanega“ uredništvo ni odgovorno.

Umrl so v Ljubljani:

15. marca: Elizabeta Kolar, delavka in mestna uboga, 75 let, Cesta v mestni log št. 12, za prsno vodenico. — Avgustina Avšič, kurjačeva žena, 56 let, Marije Terezije cesta št. 12, za otrpnenjem možganov. — Marija Šein, go-

stija, 78 let, Kravja dolina št. 11, za mrtvico hrbtnega mozga.

16. marca: Ana Bajtmajer, strojnega inženirja hči, 2 leti in 7 mes., Beethovenove ulice št. 4, za difteritido. — Anton Mertel, dninar, 43 let, Ulice na grad št. 12, za jetiko.

V deželnej bolnici:

14. marca: Janez Bregar, gostač, 45 let, za kron. pljučno tuberkulozo.

15. marca: Anton Bartol, gimnazijalni učenec, 15 let, za difteritido.

Tržne cene v Ljubljani dné 21. marca t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	5	20
Jčmen	4	39
Oves,	3	9
Ajda,	4	23
Proso,	4	87
Koruza,	5	20
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	86
Maslo, kilogram	1	—
Mast,	86	—
Špeh frišen	66	—
„ povojen,	75	—
Surovo maslo,	90	—
Jajca, jedno	2	—
Mleko, liter	8	—
Goveje meso, kilogram	56	—
Telečje	50	—
Svinjsko	48	—
Kostrunovo	30	—
Kokoš	45	—
Golob	16	—
Seno, 100 kilogramov	2	94
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	6	—
„ mehka, „	4	—

Dunajska borza

dné 21. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	10	kr.
Srebrna renta	78	50	„
Zlata renta	97	80	„
5% marena renta	92	80	„
Akcije narodne banke	830	—	„
Kreditne akcije	309	75	„
London	119	55	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	48	„
C. kr. cekini	5	67	„
Nemške marke	58	45	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	118	75
Državne srečke iz l. 1864.	100	167	50
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	97	85	„
Ogrska zlata renta 6%	120	15	„
„ 4%	88	70	„
„ papirna renta 5%	86	90	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	25	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	100	—	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	„
Kreditne srečke	100 gld.	170	50
Rudolfove srečke	10	21	„
Akcije anglo-avstr. banke	120	118	20
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	226	50	„

Poslano.

(4-6)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najboljše okrepljujoče piče,
I kas izkušani lek proti trajnom kašlju plućevine I
želodca bolesti grkljana I proti mehurnim kataru,
kas I elastioah za
probavils (PASTILLEN)
nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi variu Českoj).

Halbensteiner-jeva - trgovin- ska podružnica v Studencu

(na Igu) oddaje se takoj zaradi bolezni vodi-
telja in pomanjkanja pripravne nadomestitve.
Že štiri leta obstoječa, dobro napredujoča tr-
govina daje mlademu, marljivemu možu dobro,
stalno eksistenco, o čemer se je lahko pre-
pričati. (169-1)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Št. 2392.

Razglas.

Od mestnega odbora ljubljanskega ustanovljeni
štipendij v znesku 250 gld. na leto, za obiskovanje
državne obrtniške šole v Gradci, razpiše se v pode-
ljenje.

Do tega štipendija ima pravico učenec, ki je
tukajšnje obrtniško pripravnico z dobrim uspehom
dovršil, tudi ko bi bil samo slovenskega jezika zmo-
žen, in ga zamore uživati 2 1/2 leta.

Učenci, ki imajo v Ljubljani domovinsko pra-
vico, imajo prednost.

Prošnje, katerim je priložiti krstni list, domov-
nica in zadnje šolsko spričevalo, naj se predložijo po-
toma vodstva tukajšnje obrtniške pripravnice do dné
30. aprila t. l. mestnemu magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dné 10. marca 1883.

V najem

odda se takoj štacuna z blagom vred na štiri leta na
Raki pri Krškem na Dolenjskem, na lepi priliki pri farnej
cerkvi. — Več o tem pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. (165-2)

Št. 238.

(167-2)

Razglas.

Vsled sklepa občinskega zbora od 10. t. m.
razpisana je služba občinskega zdravnika v Materiji
z letno plačo 600 gld. in vožno odškodnino letnih
100 gld., prejemši iz občinske blagajnice v mesečnih
obrokih naprej ter s prostim stanovanjem 2 sob in
ima zdravnik pravico lastne lekarne.

Natančnejši pogoji se zvedo ustmeno ali pisмено
pri podpisnem.

Prošnje za to službo s prilogo v smislu §. 8.
postave 19. marca 1874 in dokazom zdravniške spo-
sobnosti naj dotični gg. prosilci blagovolijo do dné
31. marca 1883 pri podpisnem uložiti.

Občinsko glavarstvo v Materiji,
dné 14. marca 1883.

Obč. glavar: Kastelic.

Izdelki, kateri nimajo te postavno deponirane
varstvene znamke, naj se kot ponarejeni
koj vrnejo.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter
revmatizem, trganje po udih, bolečine v
križi ter živcih, otekline, otrple ude in kite
itd., malo časa ce se rabi, pa mine popolnem tr-
ganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se
samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z
zraven stoječim znamenjem; 1 steklen.ca
50 kr., pravega prodaje samo

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja
na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinskeje bolezni na nogi
silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno
rabili. Ko je pa bolezni čedalje hujša prihajala in uže
več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na
Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter
si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit
vseh, da so se po kratkej rabi tega zdravila opro-
stili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem
priznavam torej dr. Maličev protinski cvet
kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jed-
nakej bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa
izrekam najpričnejšo zahvalo, z vsem spošto-
vanjem udani
Franc Jug.

(38-6)

posestnik v Šmarji p. Celji.

(164-2)

V zalogi Ivana Giontinija v Ljubljani
je ravnokar izšla (145-7)

Milica Polka (française),

v spomin 125 letnice Vodnikovega rojstva
uglasbil Victor Parma.

Cena 40 krajo., s pošto 42 krajo.

Pri naročbi šesterih izvodov se jeden navrže.

Častitim svojim p. n. kupcem in trgovinskim pri-
jateljem dajem na znanje, da prodajam novejši čas,
zadostujoč najskrajnejšim zahtevam, razen slavno-
znanih

klobukov

po 1 gld. 50 kr., 1 gld. 70 kr. in 2 gld. 20 kr., tudi
še finejše po 2 gld. 50 kr. in najfinejše vrste po
3 gld. 20 kr. (171-1)

Z odličnim spoštovanjem

A. PRIBOŠIČ,

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 6.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bo-
lezni v želodci,

in nepresežno zoper neslast
do jedi, slabi želodec,
smrdečo sapo, napihne-
nje, kislota podiranje, šči-
panje, katar v želodci,
zgago, da se ne nareja
perek in pšeno in slez,
zoper zlatenico, gnjus in
bljuvanje, da glava ne
boli (če izvira bolečina iz
želodca), zoper krč v že-
lodci, preobloženje že-
lodca z jedjo ali pijačo,
črve, zoper bolezni na vra-
nioli, jetrah in zoper zlato
žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna
Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna
Josip Svoboda, na Prešnovem trgu. V Novem
mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip
Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Ge-
rici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini:
lekarna Michael Guglielmo. V Celji: lekar J.
Kupferschmid. V Kranju: lekar Drag. Šavnik.
V Kamniku: lekar Josip Močnik. V Radov-
ljici: lekar A. Roblek. V Sežani: lekar Ph.
Ritschel. V Črnomlju: lekar Ivan Blažek.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš iz-
delek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se
kupi samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj
se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kap-
ljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisnena be-
se: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady &
Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena
z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in
na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske ma-
tere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sod-
nijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj
mora biti zapečaten z našim varstvenim zname-
njem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki ne-
majo teh znakov istinitosti, naj se zavrnejo kot po-
narejeni in prosimo, naj se nam taki slučajni takoj na-
znani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in
prodajalci. (148-80)

Naravno, zlatorumeno, najuspešnejše

ribje DORSCH olje.

Samo ob sebi in naravno iz ribjih jeter tekoče zlatorumeno ribje
olje je najuspešnejši lek, kakor to mnogostransko potrjuje izkušnja najspret-
nejših zdravnikov in dobri glas tega leka širi se dan na dan po sijajnih uspe-
hah, ki so se z njim dognali.

Izredno dobro deluje pri: škrofeljnih, jetiki, spuščanjih, bez-
gavkah itd. Jedna mala steklenica 60 kr.; dvojno tolika le 1 gld.

To ribje olje prodaja in razpošilja

(36-9)

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“,
v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.